

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Van't seste ghebodt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

onghelijck/ dat onsen naesten ons aen-doet / ende blytigheydt om lichtelijck te vergheuen / dat hy teghen ons mis-daen heeft. Ten tweeden/ dat wy onsen naesten sullen by-staen / deur aelmoessen/ oft andere middelen/ nae onse maght / ende sijnen noodt : by-sonder als hy in perijckel is van steruen / oft in eenighe siechte oft andere miserie te vallen / ten zij dat wy hem helpen . Ten derden/ dat wy onsen naesten restitueren ende op-rechten de schade die wy hem ghedaen hebben teghen dit ghebodt.

M. V Wat middel hebt-dy, om dit ghebodt te onder-houden ?

D. Onsen naesten aen-sien als kinderen Godts/ Gode soo weerd/ dat hy-se ghecocht heeft met sijnen eyghenen bloede.

Het seste ghebodt.

M. V Wat verbiedt ons het seste ghebodt ?

D. Alle sozten van oncuyscheydt : soo wel / die gheschieden deur woorden / als deur wercken : ende al-soo wel met sy-seluen / als met eenen anderen.

M. Is alle oncuyscheydt euen groote sonde ?

D. Neen: want ouer-spel/ het welck tusschen twee ghehoude personen / oft tusschen een gehoude en een onghehoude gheschiedt/ is meerder sonde dan simpele oncuyscheyt die tusschē ongehouwde gebeurt/ die malckanderē niet en bestaē/ oft die geen belofte van supuerheydt ghedaen en hebben. Ende het selfste wordt oock verstaen in andere specien van oncuyscheydt . Ende hier-om is van noode/ dat wy in de biechte te kennen gheuen / van wat staet

staet ende conditie wy zijn/ende de ghene daer wy mede teghen dit ghebodt ghesondicht hebben.

M. VVat ghebidt ons dit ghebodt te vlieden?

D. Alle oorzaecken / waer deur wy in dese sonpen moghen vallen : ghelijck zijn / sekere personen / plaetsen / ende gheselschappen / curieusheydt der ooghen / ouer-bloedigheydt ende pompeusheydt der cleederen / het maecken / bewaren / vercoopen / coopen / ende aen-sien van vuple ende oneerlijcke belden oft schilderijen : het dichten / schryuen / lesen / oft hoorzen / van vuple boecken ende liedekens / ende alle vuple woorden : hieren-houen / ledigheydt / dronckenschap / ende alle het ghene dat ons soude moghen oorzake gheuen tot eenighe onsupuerheydt.

M. VVat ghebidt ons dit ghebodt?

D. Ten eersten / dat wy dien persoon / de welcke wy deur gheweldt / vrees / bedroggh / oft eenighe andere dier-ghelijcke middelen tot val ghebroght hebben / de schade sullen op-rechten / die sy lijdt : om dat sy soo rijckelijcken ende eerlijcken niet en can houden / als sy sonder dese schande soude ghe-daen hebben. Ten tweeden / te trouwen / die men dat belooft heeft : by-sonder die-men deur sulcke belofte tot oncuyscheydt ghebroght heeft. Want hier toe is-men oock ghehouden / al ist dat men haer dat alleen gheueysdelijck belooft heeft : in-dien sy gheen wettighe oorzaecke ghehadt en heeft / om te vermoeden dat dese belofte gheueysdelijck gheschiedde. Ten derden / de contrarie deughden : als / houwelijcke trouwe / ende alle Christelijcke supuerheydt / neerstelijck bewaren.

M. VVat remedien souden ons hier toe moghen helpen?

D. Ten eersten/ sijn ooghen bewaren/ ledigheydt/ ouerbloedigheydt in eten ende dzycken ende alle oorzaccken van onsupuerheydt schouwen. Ten tweeden/ bidden/ dick-wils de H. Sacramenten der biechte ende des outaers ghebruycken. Ten derden/ het lichaem met penitentie castyden: want groue tentatien moeten met harde remedien veruorren worden. Ten vierden/ het ouer-peylen van de leelijckheydt / schade ende schande der oncupshedydt / ende van de schoonheydt/ grooten loon ende prijs der supuerheydt.

Het seuenste ghebodt.

M. VVat verbiedt ons het seuenste ghebodt?

D. Alle soorten van on-rechtveerdigheydt: als sijn / Ten eersten/ dieuerije/ waer deur men heymelijcken eens anders goedt nemit. Ten tweeden / Goouerije / waer deur men dat open-baerlyck met gheweldt nemit. Ten derden / d'onrechtveerdigheydt die in de coop-manschap gheschiedt / oft deur eenighe waere onder haer weerde te coopen / oft bouen haer weerde (oock op borghen) te vercoopen. Ende hier om sondighen grootelijcks de coopers die in coopinghen / verpachtinghen / verhueringhen van huysen / landen / thienden / etc. monopolium maecten / dat is / met malckanderen ouer-een-comen om het goedt soo vele / ende niet dierder te coopen / huysen / pachten / etc. Ende dese sijn oock verbonden restrooz te doen van de schade die de vercooper / verhuerder / oft verpachter hier deur lijdt.

In-ghe